

Folkehøgskolene
Folkehøgskoleorganisasjonene
Folkehøgskolebladene

FHSR-rundskriv 13/19
Oslo 17. oktober 2019

HISTORISK FELLES STYREVEDTAK OM BÆREKRAFTIG UTVIKLING I FOLKEHØSKOLEN

Mandag 9. september 2019 hadde, for første gang i historien, alle de fem folkehøgskolestyrene (FHSR, NKF, FHF, IF og IKF) et felles seminar. Tema for seminaret var bærekraftig utvikling med særlig vekt på klimautfordringer. Tilstede var også de fire daglige lederne, samt internasjonal sekretær i Folkehøgskolerådet.

I løpet av seminaret ble styrene enige om et forslag til felles Bærekraftvedtak for folkehøgskolene med den hensikt å inspirere alle folkehøgskolene til økt innsats for å nå FN's bærekraftsmål gjennom noen felles mål. I etterkant av seminaret har hvert enkelt styre fattet Bærekraftvedtaket med likelydende tekst. Her følger vedtaket i sin helhet:

Folkehøgskolenes Bærekraftvedtak fra Klimaseminaret 09.09.19:

De fem folkehøgskolestyrene (FHSR, NKF, FHF, IF og IKF) anerkjenner at vi befinner oss i en klimakrise som krever akutt handling. Vi ønsker å inspirere alle folkehøgskolene til økt innsats for å nå FN's 17 bærekraftsmål, med særlig vekt på mål 13 om å stoppe klimaendringer og 4.7 om utdanning for bærekraftig utvikling, gjennom noen felles mål:

- Innen 2030: Skolene reduserer klimagassutslipp med 40 prosent (med utgangspunkt i 2020) med særlig sikte på å redusere folkehøgskolenes flyreiser der dette ikke er en naturlig del av undervisningen.
- Skoleårene 2020-23: Skolene har bærekraftig utvikling som sentralt tema for sin selvevaluering i løpet av tre år.
- Innen 2021: Skolene bruker aktivt *Globalvettreglene* i planlegging av studieturer og annet globalt engasjement i skolens regi.
- Alle skoler utarbeider en årlig lokal klimaplan og strategi for å nå bærekraftmålene.
- Styrene vil legge til rette for at den enkelte skole finner gode løsninger.
- Folkehøgskolerådet henstilles til å dele ut en bærekraftspris til en av folkehøgskolene fra og med Rektormøtet i januar 2021. Det bør tas sikte på å gjøre dette årlig.

Bakgrunn for Bærekraftvedtaket

De siste årene har det i økende grad vært samtaler og diskusjoner i folkehøgskolen om skoleslagets bidrag til en bærekraftig utvikling. I tråd med FNs 17 bærekraftsmål og behovet for at vi kraftig reduserer våre klimagassutslipp, opplever folkehøgskolestyrene at vi må komme til enighet i folkehøgskolen om noen grep som kan bidra til at skoleslaget, i enda større grad enn i dag, bidrar til en bærekraftig utvikling. Bærekraftig utvikling har vært tema på rektormøter, ledermøter/rektorforum, landsmøter, seminarer, distriktsmøter, etc. og det ble i 2017 gjennomført en større spørreundersøkelse om studiereisene. Senest var bærekraftig utvikling tema på FHF og NKF sine landsmøter i mai/juni 2019.

Demokrati og dannelses er sentrale begreper i folkehøgskolen, og for å nå FNs bærekraftsmål er det avgjørende at folkehøgskolene bidrar til å danne globale medborgere, som gjennom økt refleksjon og bevissthet omkring valg, har bærekraftige holdninger og bidrar til bærekraftige handlinger. Her vises det bl.a. til prosjektet Aksjonsforskning og bærekraft – folkehøgskolen for fremtiden (2014-2017) og plakaten Globalvettreglene (2017).

Eierskap hos skolene

Det er viktig for oss å presisere at skolene er autonome, og at Folkehøgskolerådet ikke har mandat til å gi skolene noe pålegg. Samtidig gir Bærekraftvedtaket til alle de fem folkehøgskolestyrene en unik mulighet til at vi nå i fellesskap går sammen om å skape en bærekraftig utvikling. Som målet om egen klimaplan sier, så er det skolen selv som må komme fram til hvordan man ønsker å jobbe konkret med Bærekraftvedtaket på egen skole. Hensikten med vedtaket er å inspirere hver enkelt skole, i enda større grad enn nå, til å prioritere bærekraftig utvikling og å lage konkrete planer for hvordan egen skole kan gjøre dette på best mulig måte. Dette er ikke ment som en konkurranse mellom skolene, men vi tror det kan ha en styrkende effekt og være til hjelp for den enkelte skole at vi gjør dette i fellesskap og samtidig. Hensikten er at skolen måler seg med seg selv og setter seg mål som gjør det gøy og inspirerende å jobbe for en felles bærekraftig utvikling.

Ressurser fra sentralt hold

For å lykkes med å nå de vedtatte målene vil vi fra sentralt hold legge best mulig til rette for at skolene har de verktøyene det er behov for. For å måle utslippskutt (se kulepunkt én i vedtaket) er det behov for å måle dagens utslipp i løpet av vårsemesteret 2020. Her er det tenkt at vi skal måle noen områder som f.eks. strøm, vann, transport, matavfall og forbruk, men at det så er opp til skolene hvilke områder og hvordan man tenker det er best å jobbe for å kutte klimagassutslipp de kommende årene. Mer informasjon om hvordan vi foreslår at dette kan gjøres kommer i et rundskriv i desember 2019.

Videre har vi pr. i dag planlagt følgende arrangement hvor Bærekraftvedtaket blir tatt opp:

- 21.-23. oktober 2019: Rektorforum/Årsmøte i IKF.
- 20.-22. november 2019: Lederforum/Årsmøte i IF.
- Fredag 13. desember kl. 10:00 -15:30: Fagdag om [Globalvettreglene](#) i Oslo, arrangert av IU.
- Kampanje om Globalvettreglene i uke 1-9 2020, hvor folkehøgskolene får tilgang til ressurser knyttet til de ni reglene, en regel blir presentert pr. uke.
- 14.-16. januar 2020: Bærekraftvedtaket blir tatt opp på Rektormøtet, blant annet punktet om lokal klimaplan og strategi for å nå bærekraftsmålene.
- 5. -6. februar 2020 arrangeres det kurs om selvevaluering på Folkehøgskolekontoret, og her vil man blant annet få tips til hvordan man kan ha bærekraft som hovedtema eller undertema alle år fra 2021-2023.
- I slutten av mars 2020 arrangerer IU et webinar om Bærekraftvedtaket med tips til hvordan man kan følge opp de ulike punktene på egen skole for kommende skoleår.

Sammen for en bærekraftig utvikling

Folkehøgskolerådet oppfatter det som svært inspirerende at alle de fem folkehøgskolestyrene har møttes og klart å bli enige om noen felles mål gjennom Bærekraftvedtaket. Så begynner det store arbeidet med at hver folkehøgskole gjør dette til sitt eget, samtidig som vi står sammen og gjør dette i fellesskap. Bærekraftig utvikling gir utrolig mange muligheter, både i drift og undervisning, så her er det bare å bruke alle de gode ressursene vi allerede har i folkehøgskoletradisjonen.

For å holde inspirasjonen og motivasjonen oppe vil vi fra 2021 gi en bærekraftspris til en folkehøgskole hvert år på Rektormøtet (se siste kulepunkt i vedtaket). Gjennom en pris får vi mulighet til å løfte fram gode eksempler på hvordan man kan jobbe helhetlig på egen skole med bærekraftig utvikling, samtidig som vi heier på og støtter hverandre i det viktige arbeidet vi gjør på skolene.

Vi gleder oss over at vi står sammen som skoleslag, at vi strekker oss etter noen ambisiøse og konkrete mål, og at vi gjør dette samtidig! Ved å jobbe med disse målene vil vi bidra til at både folkehøgskolene blir mer bærekraftige og at de ca. 8000 elevene som er hos oss hvert år får økt kunnskap om bærekraftig utvikling og ferdigheter i å leve bærekraftige liv. Dessuten tror vi at dette gir et tydelig signal til politikere og opinion om et skoleslag som tar rollen som samfunnsaktør på alvor.

For praktiske spørsmål om arbeid med målene i Bærekraftvedtaket, kontakt Brita Phuthi, internasjonal sekretær i Folkehøgskolerådet: brita@folkehogskole.no. Andre spørsmål om Bærekraftvedtaket kan rettes til leder i Folkehøgskolerådet, Gunnar Birkeland: gunnar@ikf.no.

Med hilsen for Folkehøgskolerådet

Gunnar Birkeland /s/
leder

Christian Tynning Bjørnø /s/
daglig leder

Vedlegg1: Folkehøgskolenes Bærekraftvedtak underskrevet av styrelederne i de fem folkehøgskoleorganisasjonene (FHSR, NKF, FHF, IF og IKF).

VEDLEGG 1

Folkehøgskolenes Bærekraftvedtak fra Klimaseminaret 09.09.19:

De fem folkehøgskolestyrene (FHSR, NKF, FHF, IF og IKF) anerkjenner at vi befinner oss i en klimakrise som krever akutt handling. Vi ønsker å inspirere alle folkehøgskolene til økt innsats for å nå FNs 17 bærekraftsmål, med særlig vekt på mål 13 om å stoppe klimaendringer og 4.7 om utdanning for bærekraftig utvikling, gjennom noen felles mål:

- Innen 2030: Skolene reduserer klimagassutslipp med 40 prosent (med utgangspunkt i 2020) med særlig sikte på å redusere folkehøgskolenes flyreiser der dette ikke er en naturlig del av undervisningen.
- Skoleårene 2020-23: Skolene har bærekraftig utvikling som sentralt tema for sin selvevaluering i løpet av tre år.
- Innen 2021: Skolene bruker aktivt Globalvettreglene i planlegging av studieturer og annet globalt engasjement i skolens regi.
- Alle skoler utarbeider en årlig lokal klimaplan og strategi for å nå bærekraftmålene.
- Styrene vil legge til rette for at den enkelte skole finner gode løsninger.
- Folkehøgskolerådet henstilles til å dele ut en bærekraftspris til en av folkehøgskolene fra og med Rektormøtet i januar 2021. Det bør tas sikte på å gjøre dette årlig.

Oslo, 09.10.2019

Underskrevet av alle styrelederne

Gunnar Birkeland /S/

Folkehøgskolerådet

Gunnar Birkeland /Sign./

Noregs Kristelige Folkehøgskolelag

Morten Eikenes /Sign./

Informasjonkontoret for folkehøgskolen

Live Hokstad /Sign./

Folkehøgskoleforbundet

Kjell Konstali /Sign./

Informasjonkontoret for kristen folkehøgskole